

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

Att. Victor Saxlund

Den 4. december 2020

Høringssvar til udkast til lov om ændring af lov om en garantifond for skadeforsikrings­selskaber, lov om investeringsforeninger m.v., hvidvaskloven og forskellige andre love

Finanstilsynet har den 30. oktober 2020 sendt et udkast til lovforslag i høring vedrørende ændring af lov om en garantifond for skadeforsikrings­selskaber, lov om investeringsforeninger m.v., hvidvaskloven og forskellige andre love.

Dansk Erhverv har primært fundet anledning til at kommentere på lovforslagets forslag til ændringer i hvidvaskloven, dvs. lovforslagets § 7.

Dansk Erhverv skal i den forbindelse indledningsvist bemærke, at forslaget om nedsættelsen af kontantforbuddet har en nær sammenhæng med kontantpligten i lov om betalinger, som Folketinget inden længe skal behandle en mulig ændring af. Dansk Erhverv foreslår derfor, at lovforslagets § 7, nr. 2, udgår af lovforslaget og i stedet drøftes i sammenhæng med drøftelserne om kontantpligten. Dansk Erhverv bidrager gerne med erfaringer og viden i forhold til brugen af større kontantbeløb i såvel detail- som engroshandlen.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv støtter generelt op om ændringer i hvidvaskloven, der har til formål at sikre, at reguleringen løbende tilpasses i overensstemmelse med udviklingen indenfor hvidvask og terrorfinansiering.

Lovgivningen bør efter Dansk Erhvervs opfattelse således balancere hensynene til, at nye aktører ikke går under radaren og dermed kan optræde konkurrenceforvridende i forhold til etablerede spillere. Omvendt kan det også være svært for de nye aktører at penetrere markedet, fordi de underlægges ulogiske krav og i værste fald ikke kan komme ind og få den nødvendige godkendelse, hvis de skal være i stand til at operere på det finansielle marked.

Dansk Erhverv er i den forbindelse opmærksom på, at reguleringen indrettes risikobaseret, således at der fokuseres på egentlig risikoområder, hvor det overlades til erhvervslivet at identificere og håndtere risici, prioritere ressourcer mv.

Dansk Erhverv kan derfor generelt støtte op om lovforslagets § 7 for så vidt angår den del, der vedrører at sikre, at udbydere af tjenester med virtuel valuta omfattes af kravene til kundekendskabsprocedure i hvidvaskloven. Dansk Erhverv har således noteret sig det anførte i lovforslaget om, at ændringen gennemfører dele af The Financial Action Taskforce (FATF) anbefaling nr. 15 om regulering af udbydere af tjenester med virtuelle valutaer. Formålet med ændringerne er at styrke indsatsen mod bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme på det finansielle marked for virtuelle valutaer. Samtidig noterer Dansk Erhverv sig, at der i lovforslaget lægges op til at følge FATF's vejledning for så vidt angår en risikobaseret tilgang til omfattede transaktioner.

Specifikke bemærkninger

Til lovforslagets § 7, nr. 2 (ændring af kontantforbuddet)

Som nævnt ovenfor bakker Dansk Erhverv naturligvis fuldt ud op om kampen mod hvidvask og terrorisme.

Det fremgår flere steder i bemærkninger til regeringens lovforslag, at risikoen for hvidvask er høj ved kontantbetaling og at kontantbetalinger udgør et meget betydeligt trusselsniveau for hvidvask og finansiering af terrorisme. Selv om en række sager i de senere år har vist, at hvidvask også – og i betydelig grad – kan finde sted uden brug af kontanter, anerkender vi, at kontanter også spiller en rolle i forbindelse med hvidvask og terrorfinansiering. Imidlertid udgør kontanter fortsat et ikke uvæsentligt betalingsmiddel for en række kunder, og dette muliggøres jo også fortsat af den kontantpligt, som har eksisteret siden 1984. Der er derfor behov for, at Folketinget ikke alene ser på en eventuel nedsættelse af beløbet i kontantforbuddet i hvidvasklovens § 5, men tillige samtidig forholder sig til, at butikkerne fortsat er forpligtede til at modtage kontanter, jf. lov om betalinger § 81. Disse to regler hænger uløseligt sammen.

Hvis regeringen ønsker et opgør med kontanters brug i forbindelse med hvidvask og terrorfinansiering, vil det være oplagt, at man ikke fortsat pålægger virksomhederne at tage imod kontanter. Ved at opretholde en kontantpligt, opretholder man også tillige en bred mulighed for at kriminelle kan vaske penge hvide.

Dansk Erhverv skal derfor opfordre til, at drøftelserne af anvendelsen af kontanter – både i medfør af § 81 i lov om betalinger og hvidvasklovens § 5 – tages i sammenhæng og ikke adskilt. Det er to sider af samme sag, og det er vores vurdering, at den ene drøftelse ikke kan tages uden den anden.

Vi skal i den forbindelse bemærke, at erhvervslivet, som berøres af ændringerne, ikke efter Dansk Erhvervs oplysninger har været inddraget i forudgående drøftelser af, hvilken betydning nedsættelsen af kontantforbuddet til 20.000 kr. vil få for virksomhederne.

Dansk Erhverv skal i øvrigt komme med følgende konkrete bemærkninger:

Kontantpligt

Siden 1984 har der eksisteret en pligt for alle betalingsmodtagere til at tage imod kontanter. Pligten blev indført samtidig med indførelsen af Dankort, for at sikre konkurrence til kortet, som var det eneste betalingskort på det tidspunkt og for at sikre, at alle havde adgang til at betale – også hvis de ikke havde kort. Tiden er imidlertid løbet fra kontantpligten. Langt de fleste betalinger sker i dag

med kort eller mobiltelefon, og andelen af kontantbetalinger er lav – men ikke helt ubetydelig. I 2019 var antallet af kontantbetalinger på 16 pct., mens værdien af kontantbetalinger udgjorde 10 pct.

I forbindelse med Coronapandemien er antallet og værdien af kontantbetalinger faldet, mens kortbetalinger tilsvarende er steget. Der er naturligvis stor variation i, hvilke butikstyper der primært modtager kontantbetalinger, idet særligt supermarkeder og dagligvarehandel har en større andel af kontantbetalinger, end eksempelvis en række udvalgswarebutikker. Grundlæggende er det Dansk Erhvervs holdning, at det bør være op til den enkelte butik at vælge hvilke betalingsmidler de vil tage imod – herunder om de vil modtage kontanter. Dermed bliver det at modtage kontanter et konkurrenceparameter på lige vilkår med udvalget af varer i butikken. Ved at fjerne kontantpligten, vil man samtidig reducere muligheden for at kunne anvende sorte kontanter i detail- og engros-handlen. Så længe kontantpligten består, vil butikker være nødsaget til at modtage kontanter og dermed også ligge ind med kontanter, som de som følge af nærværende forslag, ikke uden ikke ubetydelig byrde og omkostninger vil kunne komme af med. En nedsættelse af kontantforbuddet kan således ikke stå alene – det er nødt til at følges med en fjernelse af kontantpligten.

Adgang til bankfilialer

Antallet af danske bankfilialer er siden 1992 faldet fra knapt 2.500 filialer til under 800 filialer. Det betyder, at der bliver længere og længere mellem filialer, hvor butikkerne kan indsætte deres kontantomsætning. Som eksempel har Danske Bank alene 42 filialer, hvor der kan indsættes kontanter, samt 97 døgnbokse. Der er således langt til nærmeste filial, når der skal indsættes kontanter, hvilket alt andet lige skal gøres oftere, hvis kontantforbuddet nedsættes til 20.000 kr., idet de virksomheder, der modtager kontanter i fx detailledet ikke vil kunne benytte større beløb til at købe nye varer for i engrosledet (jf. nærmere herom nedenfor). Det giver dermed ekstra udgifter og byrder til erhvervslivet.

Gebyr for indsættelse af kontanter

Bankerne opkræver et gebyr for at håndtere kontantindbetalinger. Indbetalinger skal ske oftere med højere omkostninger i gebyrer til følge, hvis kontantforbuddet nedsættes til 20.000 kr., idet detailbutikkerne ikke kan foretage større handler i engrosledet med kontanter.

Negativ indlånsrente

Alle banker har indført negative renter. Danske Bank har fx oplyst, at kunder i Erhverv og Erhverv Direkte fra 1. januar 2021 som standard skal betale -0,60% i rente om året af hele indeståendet på deres konti i danske kroner. For konti i euro er standardrenten -0,50%.

Erhvervsdrivende har dermed en ikke ubetydelig udgift ved at have kontanter stående på bankkonti – en udgift, der alt andet lige stiger, når der kun kan betales for mindre beløb med kontanter i engrosledet, og butikken således tvinges til at indsætte kontanter i banken, førend de kan benytte dem igen til indkøb af nye varer.

Brug af større kontantbeløb - både detail- og engros

En række butikker modtager i dag kontantbeløb på mellem 20.000 og 50.000 kr. ved salg af varer. I detailledet gælder det særligt urmagere, guldsmede, bilforhandlere, møbelhandlere og byggemarkeder, samt andre virksomheder som sælger dyrere varer. I engrosledet drejer det sig særligt om cash and carry fødevaregrossister og foodservice.

For så vidt angår engrosledet, så består udfordringen her i, at bl.a. restauranter, caféer, pizzeriaer og kiosker modtager kontanter fra detailkunderne. Disse kontanter benytter virksomheden til at købe nye varer for. Bl.a. som følge af ovenstående argumenter, bliver disse kontanter ikke sat i banken. I sådanne tilfælde bliver der ikke sjældent købt for mellem 20.000 og 50.000 kr. i kontanter. Disse virksomheder kommer i en uheldig klemme, når de på den ene side er forpligtigede til at modtage kontanter, og på den anden side ikke kan bruge kontanter til at købe nye varer for.

For så vidt angår detailbutikker, der sælger varer til beløb mellem 20.000 og 50.000 kr., så kan der være en række grunde til, at kunderne her betaler med så store kontantbeløb. En kunde kan have solgt sin bil til en privatperson for fx 35.000 kr. i kontanter og vil nu købe en ny bil hos en bilforhandler og benytte de 35.000 kr. i den forbindelse, eller en kunde har sparet sammen til et ur, ved at lægge kontanter til side over en længere periode, eller en kunde har fået et større kontantbeløb i gave og vil bruge dem på nye møbler.

Dansk Erhverv foreslår, at det fortsat skal være muligt at tage imod betaling med kontanter – også mellem 20.000 og 50.000 kr., så længe sælgeren kender kunden. KYC – know your customer – kender vi allerede i dag fra finansverdenen, hvor dette er et krav. For engrossælgerne gælder, at de allerede i dag i vid udstrækning kender kunderne, så her vil et krav om registrering af kunden, når betalingen er med kontanter mellem 20.000 kr. og 50.000 kr. ikke udgøre en væsentlig byrde. For detailledet vil et krav om at registrere kunder ved handler med kontanter på mellem 20.000 og 50.000 kr. udgøre en begrænset byrde. I forbindelse med fx bilhandler, har sælgeren allerede i dag navnet på kunden i forbindelse med registrering af bilen, og det vil også være muligt i andre handler at lave en simpel registrering af, hvem kunden er.

Som nævnt indledningsvis foreslår Dansk Erhverv derfor, at lovforslagets § 7, nr. 2, udgår af lovforslaget og i stedet drøftes i sammenhæng med drøftelserne om kontantpligten og – ikke mindst – ved inddragelse af erhvervslivet, der i sidste ende berøres af ændringerne

Med venlig hilsen,

Selina Lautrup Rosenmeier

Advokat